

OKUMA ALIŞKANLIĞI

Çocuklara Okuma Alışkanlığının Kazandırılmasında Aile ve Öğretmenlerin Rolü

Çocuklara Okuma Alışkanlığının Kazandırılmasında Aile ve Öğretmenlerin Rolü

Okuma alışkanlığı kişinin bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirmesidir. Kişilerin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi zevkle yapmalarını sağlamak için kazanmaları gereken önemli bir beceridir. Okuma alışkanlığının, temelini aile içinde atıldığı ve devamının eğitim sisteminde öğretmenler tarafından öğrenciye kazandırıldığı düşünülürse bu alışkanlığın kazanımında aile ve öğretmenlerin rolü büyüktür.

Çocukların ilk alışkanlıklarını kazandığı ve ilk öğrendiklerinin ailede gerçekleştiği düşünülürse çocuğun önünde ebeveynlerin sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar, ileride çocuğun okuma alışkanlığını önemli ölçüde etkiler. Okumayan, çocuklarının okumasına destek olmayan ebeveynlerin çocuklarının gerçek anlamda okuma alışkanlığına sahip olması beklenemez. Aksine ebeveynin bu konuda çocuğuna karşı göstereceği ilgi ve vereceği destek çocuğun okuma eğiliminin sürekli, düzenli biçimde ve eleştirel bir içerikte Gerçekleşmesini, sağlayacaktır. ""Çocukların aile üyeleriyle olan ilişkileri, diğer bireylere , nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların, benimsediği tutum ve davranışların temelini oluşturur"". Ayrıca ebeveynlerin eğitim düzeyi, mesleği ve ekonomik düzeyi bu alışkanlıkların kazandırılmasında etkilidir.

Çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılması için anne-babalara önemli görevler düşmektedir.

Bu alışkanlığı kazandırmak için :

-Küçük yaşlarda, çocuğa özel zaman ayırarak, onun ilgi düzeyi ve yaşına uygun öykü, masal kitaplarını okuyarak temeller atılabilir.

-Evde hem aile fertlerinin hem de çocukların ulaşabileceği bir yere farklı türde kitapları içeren bir kitap köşesi oluşturulabilir. Eğer evde sürekli televizyon seyredilip hiç kitap okunmuyorsa çocuklarında kitap okumasını beklemek gerçekçi olmaz.

-Kitaplar çocukların ilgi alanlarına göre ve çocukla birlikte seçilmelidir.-Anne babalar, çocukla birlikte alışverişe veya gezmeye gittiklerinde, bir kitapçıya ya da kitap-dergi reyonuna uğramayı ihmal etmemelidirler.

-Kitap okuma alışkanlığının kazanılmasında kütüphane kullanımının etkisi büyüktür. Bu nedenle çocuklar için çevre kütüphanelerin tanıtılmasına yönelik gezilerin yanında okul kütüphanesinin aktif kullanımı için yönlendirilmeleri gerekir.

-Anne babaların ödül listesinde mutlaka kitap olmalıdır.

-Çocuğu sürekli okuması yönünde uyarmak yerine, kitap okuduğunda onu destekleyerek motive etmek daha doğru olur.

-Yaşına uygun bir dergiye abone olması ya da düzenli bir şekilde takip etmesi için yol gösterilebilir.

Bu konuda araştırmaları bulunan Baumberger'in ebeveynlere önerileri ise aşağıda sıralanmıştır ;

-Ebeveynler çocuklarına yüksek sesle ve sıkça hikayeler okuyabilir ve anlatabilirler.

-Çocukların gereksinimleri ve yaşına göre ebeveynler evlerinde kitaplık oluşturabilirler.

-Ebeveynler ailece belli zamanlarda, belli bir sürenin okumaya ayrılmasını sağlayabilirler

-Ebeveynler çocuklarına okudukları şeylerin önemini anlatabilirler

-Ebeveynler, çocuklarını verdikleri harçlıkların bir kısmını kitap almak için harcaması konusunda eğitebilirler.

Çocukların okuma alışkanlığı kazanmasında aileden sonra öğretmenlerin de çok önemli rolleri vardır. Öncelikle iyi bir okuyucu olarak öğrencilere örnek olan öğretmenler aynı zamanda temel okuryazarlığın okuma alışkanlığına dönüşmemesi halinde bir anlam ifade etmediğini, kitap okumanın öğrenim sürecinin bir parçası olduğunu ve yaşam boyu sürmesi gerektiğini öğrencilere sürekli ifade ederler.

Ayrıca öğretmenler bu konuyla ilgili çeşitli faaliyetlerde bulunurlar;

-İlk öğretimin ilk sınıflarında sınıf kitaplıkları oluştururlar. Sınıf panosunda öncelikli okunması gereken kitaplar sergiler ve öğrencilerin kitapla iç içe olmaları sağlarlar.

-Sınıf öğretmenleri imkan varsa okul kütüphanesinde yoksa sınıf içinde serbest okuma saatleri düzenleyerek, çocukların kendi seçtiği kaynakları okuması için ortam hazırlarlar.

-Okulda kitap okumanın önemini anlatan bir duvar gazetesi oluşturup, öğrencilerin okudukları kitaplarla ilgili yazıları bu gazetede sorgularlar.

-Velilerle görüşmeler yaparak onları çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırabilmeleri için neler yapmaları gerektiği konusunda bilgilendirirler.

-Öğrencilerin sırf roman hikaye türü kitaplar değil, biyografi, gezi, hatıra, kişisel gelişim, araştırma vb. kitaplara da yönelmesini sağlarlar.

-Öğrencileri okul kütüphanesini kullanmaları için yönlendirilebilir ve birlikte çevre kütüphanelere geziler düzenleyerek çocuklara kütüphane kullanma alışkanlığı kazandırır.

Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırılması konusunda Prof. Dr. Bülent Yılmaz'ın dikkat çektiği dört nokta vardır ;

1. Çocukluk dönemi kişiliğin oluştuğu dönemdir

2. Okuma, sağlıklı ve gelişmiş bir kişiliğin temel taşlarından birisidir.

3. Ebeveyn ve öğretmen, çocuğa okuma alışkanlığı kazandırma ve geliştirmede doğrudan sorumlu kişilerdir.

4. Okuma alışkanlığı, ancak çocukluk döneminde kazanılır. Bu dört noktanın bilincine varılması, çocukların okuma alışkanlığı kazanmasına etki eder. Genel olarak ebeveynin çocuğuna göstereceği ilgi ve vereceği destek çocukların bu gün ve gelecekte okuyan ve ne istediğini bilen bireyler olmasını sağlayacaktır.